

Színt vallunk, avagy zöld szemlélet a Pécsi Tudományegyetem könyvtári hálózatában

Minőségbiztosítás: Zöld könyvtár munkacsoport alakul

2016 januárjában a Pécsi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont Minősített Könyvtár lett. Ezt – mint minden ilyen címet elnyert magyarországi könyvtárban – jelentős előkészítő munka előzte meg. A szervezet számára ez a projekt a TQM-alapú minőségbiztosítás (Total Quality Management = 'teljes körű minőségirányítás') bevezetését és folyamatos alkalmazását tűzte ki célul, a kimenet pedig a tudatosabb és átláthatóbb működés, a nyitottabb, fegyelmezettebb, demokratikusabb szervezet.

A felkészülés során és annak befejező fázisában önvizsgálatot tartottunk, felmértük erősségeinket, gyengeségeinket; elemeztük helyzetünket a város, a régió és az ország könyvtárainak sorában; számba vettük lehetőségeinket; átvilágítottuk a szervezeti struktúrát, a munkatársak viszonyrendszerét, lojalitását.

Megvizsgáltuk azokat a területeket, amelyek nem szoros értelemben vett szakmai feladatok vagy rutinszerű kötelezettségek, hanem a társadalmi szerepvállalást támogatják, és így találtunk rá a környezettudatosság témakörére. Megnéztük, mit jelentene ezzel foglalkozni, vannak-e megvalósítható lehetőségek számunkra, lehet-e szervezeti szinten beavatkozni. Az elvek támogatása mellett nem titkolt célként szerepelt a gyakorlati haszon is, mert hosszú távon minden aktív szereplő számára anyagi megtakarítás érhető el. Amellett, hogy bolygónk jövőjéért teszünk, minden tudatos lépéssel visszavetjük az energiahasználat pazarló módszereit, így mérsékeljük a költségeinket, ráadásul példamutatóan cselekszünk. Ha gyorsan és hatékonyan tudunk reagálni, ez már rövid távon is megtakarításokhoz vezethet egy olyan intézménytípusban, ahol több terület is kritikusan mondható a fenntarthatóság terén.

2015 őszén megalakult a könyvtári hálózatunk önkénteseiből a Zöld könyvtár munkacsoport, azért, hogy a meglévő adottságok és infrastruktúra mentén elterjesszük a zöld szemléletet, támogatásra bírjuk munkatársainkat. Hamar rádöbentünk, hogy legfőbb eszközünk a felvilágosítás, módszerünk pedig a fejekben elültetett megfelelő gondolat. A zöld megoldások keresése, a természetesebb környezet kialakításának támogatása, a tisztább állapotok elérése az első perctől kezdve célunk volt. Folyamatos kihívás számunkra most is munkatársaink aktivitásának élénkítése nyereményjátékok, bolhapiacok, kirándulások, programok szervezésével, csoportunk folyamatos írásos megjelenésével.

Pozitívumként kell megemlítenem azt a tényt, hogy alakulásunkkor önkéntes alapon szerveződünk, és ezért mind elkötelezettek vagyunk a környezeti és természeti értékek, a fenntartható fejlődés, az ökológia, a humánökológia iránt. Személyes meggyőződésünk egyfajta hitelességet is jelent, mert a magánéletünkben már számtalan környezettudatos megoldást ismerünk és alkalmazunk. Egymástól is tudunk tanulni, mert mindegyikünk más alapérdeklődéssel bír, vagyis ki az állatvédelem, ki a nagyvárosi léttel járó szemetes környezet oldaláról, ki a kirándulások és természetközelség, ki a globális felmelegedés okozta világhőhullámról való félelem oldaláról közeledett a témához és erősítette a csoportkohéziót. Fontos, hogy jó példával szolgáljunk, mert magunkon is érezzük, hogy minden tanulható. Mivel más-más tagkönyvtárban dolgozunk, munkahelyeink más-más adottságúak, felhívhatjuk egymás figyelmét olyasmire, ami valahol működőképes, és a jó példa bevezetésével könnyedén megvalósítható másutt is. Ehhez problémaérzékenységre, éleslátásra, megoldásra való törekvésre van szükség. Csoporttalálkozóinkat is vándor jelleggel, mindig másik egységünkben tartjuk, hogy – bejárva a publikus és szolgálati helyeket – megnézhessük, mit és hogyan működtetünk, és friss szemmel megfigyelve a munkafolyamatokat, a könyvtári tereket és a szolgáltatásokat, feljegyezhessek, hol szükséges bármiféle beavatkozás.

1. ábra. A Zöld könyvtár munkacsoport 2017 szeptemberében

Szerencsére sok dolog innovatív, kreatív szemlélettel, hozzáállással pénzbe-fektetés nélkül is megvalósítható. Bármely kis változtatás számít, összeadódik: ha csak pár aktív tagunk van, de ők idővel meg tudják változtatni a munkatársak beidegződéseit, rossz szokásait, hiedelmeit; vagy ha a környezetbarát megold-

dásokból személyenként akár csak egyet is alkalmazunk – már ezzel is sokat teszünk bolygónkért. A problémák, kritikus területek tudatosítása céljából számtalan kommunikációs eszköz áll rendelkezésünkre: levelezőrendszerek, belső levelezőlista, intranetes wiki, belső könyvtári hírlevél, olvasói hírlevél, honlap, Facebook-oldal, plakát.

A Zöld könyvtár munkacsoport kialakításakor, az elvek lefektetésekor nehezségként kell megemlíteni azt, hogy ez a tevékenység új a szervezet életében, hiszen nem a munkaköreinkhez kapcsolódó, nem a napi rutinunknak megfelelő területre tévedtünk, és az iskolarendszerben sem tanultuk. Ezért ez a fajta csoportszerveződés, a problémákkal való foglalkozás szabad légkört igényel, magas szervezeti kultúrát feltételez. Tegyük hozzá, hogy csak abban az esetben működik hatékonyan, ha az elmélet a gyakorlatban is teret nyer: ha nem új eszközöket veszünk, hanem megjavítjuk a régieket, ha az elektronikai beszerzéseinknél előnyben részesítjük az energiatakarékosat, ha nem csak az árat vesszük figyelembe, hanem hosszú távon gondolkodunk, és még sorolhatnám.

Fenntartónk, az egyetem is zöld törekvéseket fogalmaz meg, és ez számunkra is lehetőséget jelent, lendületet ad. A Pécsi Tudományegyetem 355. azon a nemzetközi, University of Indonesia készítette „zöld” mérőszámokon alapuló listán, amely a világ környezettudatos felsőoktatási intézményeit rangsorolja. A „Zöld Egyetem” gondolat tehát komplex rendszer, magában foglalja az épített környezetet, a környezettudatos üzemeltetést, az ehhez kapcsolódó attitűdök kialakítását, valamint az oktatási, kutatási háttér megteremtését a pályázó 75 ország 516 felsőoktatási intézménye közt.¹

Könyvtári hálózatunk 18 egységből áll Baranya, Somogy, Tolna, Vas és Zala megyében. A kari és intézeti könyvtárak a karok épületein belül helyezkednek el, szorosan függve azok gazdálkodásától, infrastruktúrájától, létező intézkedéseitől, lehetőségeitől és terveitől. Ily módon a nem könyvtári, hanem épületfenntartási költség(vetés)ek, változtatások és döntések nem a könyvtárei, mert azokban finanszírozóként az egyetem dönt (például a világítás átalakítása, hűtés-fűtés, nyílászárók, szelektív hulladékgyűjtés stb.). Ebből a felsorolásból a legkönnyebb beavatkozás, egyben környezetbarát fejlesztés a szelektív hulladékgyűjtés bevezetése, ami meg is valósult egyetemünkön 2016 folyamán.

Szemben egy egyazon épületben működő, homogén könyvtárral, nekünk a kétszemélyes könyvtártól a félszáz embert alkalmazóig mindegyikben el kell ültetni a változtatás magját, hogy az majd beérhessen. Ez sokszoros propaganda-munka is egyben, hiszen ha mindannyian egy helyen dolgozhatnánk, a jó példa, az egységes alkalmazás is jóval könnyebben mehetne. Ezért nehéz egy-egy rossz gyakorlatot megszüntetni varázsütésre – sok felvilágosító munkára és diszkrét

¹ Egyre zöldebb a PTE, már a legjobbak között van. <https://www.pecsiujsag.hu/pecs/hir/egyetem/egyre-zoldebb-a-pte-mar-a-legjobbak-kozott-van> (2017. január 22.)

motivációra van szükség. Ilyenkor tudunk élni egy-egy játékfelhívás lehetőségével, és a megfejtők közt még ajándéktárgyakat is kisorsolunk, hogy legközelebb még többen nevezzenek be, és ezáltal ismereteket közöljünk, hangsúlyos tartalmakat tudatosítsunk. Volt totónk és ökológiai lábnyom-számlálásunk is már, ez utóbbi során egy rövid internetes teszten mindenki kiszámíthatta mekkora a saját ökolábnyoma, és ezt az értéket kellett visszaküldeni számunkra.

2016 tavaszán a pécsi Pannon Erőműbe látogattunk, amely országosan is ritkaságnak számít, ugyanis biomasszával üzemel. Nagy élmény volt látni, mi minden kell ahhoz, hogy otthonainkban felkapcsolhassuk a villanyt. Azt gondolom, egy ilyen tapasztalat után még inkább átgondoljuk, miért is érdemes takarékoskodnunk.

2017 tavaszán az egyetemünk Botanikus Kertjébe tettünk látogatást, ahol az élővilág sokszínűségét, a biodiverzitást tanultuk meg értékelni és tisztelni egy kellemes, zöldben tett, vezetett séta során.

Európai Hulladékcsökkentési Hét: szelektív hulladékgyűjtés

2015 őszén regisztrált a PTE Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont Központi Könyvtára az Európai Hulladékcsökkentési Hét 3 választott részterületére: az újrafelhasználás népszerűsítésére, az irodai papírfelhasználás mérséklésére és a munkahelyi szelektív hulladékgyűjtésre. Az Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség Nemzeti Hulladékgazdálkodási Igazgatóság főigazgatója már pár éve felhívást intéz a Társadalmi Felelősségvállalás (Corporate Social Responsibility) keretében olyan nonprofit intézetek felé, akik részére kiemelten fontos a környezettudatosság, a környezetvédelem és a fenntarthatóság. A pályázat kiírójától megkaptunk minden elméleti és gyakorlati támogatást és segítséget (plakátok, szelektív gyűjtőedények, gyűjtőzsákok, mérleg, hírlevelek, írásos anyagok és jó tanácsok), hogy ennek köszönhetően egy héten keresztül kipróbálhassunk mindent, felmérhessük és mérhessük munkatársaink aktivitását a három említett területen.

A szelektív hulladékgyűjtéssel el kívántuk érni, hogy a munkatársak legyenek körültekintőek és környezettudatosak, szelektálható hulladék ne kerüljön a normál szeméthez. Nem zárkoztunk el az olvasók bekapcsolódásától a gyűjtésbe, és azt tapasztaltuk, hogy a könyvtárhasználók nyitottak és tanulékonyak voltak. A könyvtári terekben elhelyezett gyűjtőedények használata annyira népszerű lett, hogy egy hét helyett majdnem másfél hónapig folytattuk a kísérletet. Szerencsére az intézmény gazdálkodói, érezve a társadalmi felelősséget és a bennünk megszületett elszántságot, megvalósították a szelektív hulladékgyűjtést, így mára már ez vált gyakorlattá.

Ha elfogadjuk azt a szlogent, hogy az a hulladék a legjobb, ami nem is keletkezik, akkor a hulladékgazdálkodás legüdvösebb megoldását alkalmazzuk,

vagyis megelőzünk. Ennek érdekében hulladékszegény technológiákat, gazdasági ösztönzőket kell bevezetni állami szinten, egyénileg pedig jó megelőzés például a környezettudatos vásárlás, a fogyasztás csökkentése, a megunt és nem használt termékek elajándékozása, elcserélése az eldobás helyett, vagy a lemondás az egyes termékekről. Rengeteget tehetünk saját szintünkön, hogy a keletkező hulladék mennyisége kisebb legyen!²

Európai Hulladékcsökkentési Hét: újrahasználat

A 2015. november 21–29. közötti Hulladékcsökkentési Hét Újrahasználati versenye a kreativitásról, nyitottságról, bátorságról szólt, amelynek során a megunt tárgyak legötletesebb újrahasználati megoldásait (ékszer, dísz tárgy, festett üveg, ruhaféleség, táska, cserép stb.) díjaztuk. Az esemény egy bolhapiaccal együtt zajlott, ahol aláírással szavaztunk a kedvenc tárgyunkra, és a legtöbb szavazatot kapó három személy jutalommal térhetett haza. Alapvető cél volt az emberek ösztönzése a tárgyak újrahasználatára, és a figyelmük felhívása arra, hogy ha valamit már nem használnak, nem azonnal a kukába kell dobniuk; illetve hogy lényeges a hulladékok csökkentése az eszközök javításával, módosításával, a tárgyak élettartamának meghosszabbításával. Az újrahasználat jelentheti régi tárgyaink (vagy azok egyes alkotórészeinek) megújult használatát, ami pozitív hatást gyakorol a környezetünkre. Ez a megoldás lehetővé teszi a hulladékképződés megelőzését, optimalizálva a használatban lévő nyersanyagok mennyiségét.

A versennyel egyidejűleg bolhapiacot szerveztünk. A bolhapiac célja az, hogy helyszínt biztosítson egy cserebereakcióhoz, ahol használt termékek és anyagok válhatnak gazdát. Ezen keresztül rávilágíthatunk arra, hogy a tárgyak hasznos élettartama meghosszabbítható, valamint erősíthetjük a résztvevők nyitottságát a tárgyak elcserélése iránt, amivel hozzájárulhatnak a hulladékok keletkezésének megelőzéséhez. Új viselkedési formák és szokások bevezetése válik valóra általa, a használt eszközök választását jellemző megbélyegzéssel szemben. Ezt a programot úgy hirdettük meg e-mailben és plakátokon, hogy mindenki nézzen körül otthon és hozza magával, amire már nincs szüksége, de más még akár örülhetne neki (már nem használt ruhaféleség, háztartási eszköz, elektronikai eszköz, lakberendezési tárgy, növény, könyv, gyerekjáték, írószer stb.). Azt gondolom, jó visszhangja volt, mindenki valami aprósággal tért haza, szívesen vett el valami olyan tárgyat, amit maga választott ki a mások által összegyűjtött fölöslegből. Ami mégsem kelt el, felajánlottuk jótékony célra egy segélygyűjtő szervezet számára. Sikeressége miatt azóta már többször is szerveztünk bolhapiacot kísérőrendezvényként, és elhatároztuk, hogy évente kétszer mindenképpen törekszünk a megvalósítására.

² Megelőzés. <http://kornyezetbarat.hulladekboltermek.hu/hulladek/hulladekhierarchia/megelőzes> (2017. január 13.)

Kritikus pontok: az irodai papírfelhasználás mérséklése

Szinte minden szervezetre igaz lehet ez az állítás, de a könyvtárak kapcsán több neuralgikus pontról is beszélhetünk, például a túlzott papírfelhasználás és az energiapazarlás kérdéséről, valamint a hulladékgyártalkodás szükségességéről.

Az irodai papírfelhasználás mérséklését nemcsak a Hulladékcsökkentési Héten, hanem hosszú távon is meg kívántuk oldani. A szervezet érdeke is ez, mert jelentős összegek takaríthatók meg, miközben jó célt szolgálunk. A megvalósítás első lépcsőfoka, hogy a könyvtár dolgozói fogékonyak legyenek a környezettudatosságra, hogy felismerjék, a legjobb hulladékhasznosítási stratégia a megelőzés. Tudomásul kell venni, hogy ma már nem a papíralapú dokumentum az információközvetítés egyetlen, sőt több esetben nem is az elsődleges eszköze.³ Nyomtatás helyett a digitális megoldások keresése a legüdvösebb (levelezőlisták, a postafiók mappái, meghajtók, tárhelyek, intranet); mind-mind azt a célt szolgálják, hogy az ismereteinket digitálisan megszerezhessük, információinkat könnyen visszakereshetővé tehesük, folyton velünk lévő okostelefonjainkról bármikor elővehessük, azokat javíthassuk, szerkeszthessük, megoszthassuk. Fontos, hogy irodai és otthoni környezetben egyaránt használjunk piszkozatpapírt, melyet a kívánt méretűvé szabva elkerülhetjük például egy A4-es tiszta papírlap kétszavas telefonüzenet céljából való használatát, majd kidobását. Vátsároljunk „újrapapírt”, amely környeztikímélő eljárással készül, megmentve sok ezer fát a kivágástól (a papírból előállított papírt hívjuk újrapapírnak, aminek a gyártásához jóval kevesebb energiára van szükség, sőt ennél az eljárásnál kisebb mértékű a levegő- és vízszennyezés is). A tudatosság segít abban is, hogy ne csak üres szlogen legyen az e-mailek alján a felirat: „Köszönöm, hogy meggondolja, kinyomtassa-e papírra ezt a levelet.” Ne legyen automatikus a nyomtatás, legyen inkább átgondolás kérdése! Ha azonban elkerülhetetlen, akkor éljünk néhány technikai beállítási lehetőséggel: nyomtassunk kétoldalasan, csökkentjük a margók méretét, állítsuk a sortávolságot szimplára, csökkentjük a betűméretet, mellőzzük a félkövér betűket. Vegyük ki a fölösleges reklámat, képet, szöveget, amihez segítségünkre lehet, ha nyomtatási kép opciót állítunk be.

Ha dokumentumaink készítésekor a Courier betűtípust választjuk, amely minden számítógépen megtalálható, egy vékony, de jól olvasható, normál méretű betűt használunk. Ezt írógépekhez fejlesztették, ami egyben azt is jelenti, hogy festékspórolásra tervezték, így ezzel a betűtípussal tintát takaríthatunk meg.⁴

Nem a papír-, hanem a festék- és áramköltségek mérséklése érdekében kerüljük az alapértelmezett színes nyomtatóbeállítást.

³ Brém Zsuzsanna – Dubniczky Zsolt: XXI. század: környezetbarát fenntarthatóság a könyvtárakban. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 61. évf. 2014. 11–12. sz. 403–430. p.

⁴ Lehet-e egy betűtípus környezetbarát? <http://www.gazdasagosnyomtato.hu/index.php/2016/02/11/lehet-e-egy-betutipus-kornyeztbarat> (2017. január 21.)

Mi ezeket a nyomtatással és a papírhasználat mérséklésével foglalkozó fontos tudnivalókat is összegyűjtöttük, majd a munkatársak számára elérhetővé tettük a belső, intranetes wikis oldalunkon a Zöld könyvtár címszó alatt. Itt helyeztük el még azon információkat és kiemelt fontosságú felvilágosító, tájékoztató anyagainkat is, amelyeket hangsúlyosan kívántunk megjeleníteni. További zöld tartalmakat osztunk meg aktualitásokhoz kötődően, vagy tematikusan havonta megjelenő belső hírlevelünkben. A Facebookon létrehoztunk egy munkatársi zárt csoportot, ahol bárki posztolhat környezetvédelemmel, fenntartható fejlődéssel kapcsolatos cikkeket, érdekes hírt, gyakorlati tudnivalót, saját képes anyagot, felhívva mások figyelmét valamilyen friss anyagra.

Kritikus pontok: energiagazdálkodás, hulladékgazdálkodás

A világítás közel harmadát teszi ki az irodai energiafelhasználásnak. Használjuk ki minél inkább a természetes fényt, és ne hagyjunk égve feleslegesen egyetlen világítótestet sem! Csak ott világítsunk erős fénnel, ahol éppen tartózkodunk, másutt kisebb fényerejű, kevesebbet fogyasztó lámpák is megfelelnek. Mindig oltuk le a villanyt, ha már nincs rá szükség. Használjunk energiatakarékos izzókat. A munka befejeztével, vagy ha egy óránál hosszabb ideig nem használjuk, mindig kapcsoljuk ki a számítógépet, monitort, nyomtatót, fénymásolót és egyéb elektronikus irodai berendezéseket. A mindig bekapcsolt állapothoz képest a maximálisan energiatakarékos beállítások alkalmazásával a számítógép energiafogyasztásának akár 76%-át is megtakaríthatjuk. Töltőt „üresen” ne hagyjunk a konnektorban: feleslegesen fogyaszt áramot. Lehetőség szerint ne használjunk liftet, járjunk inkább lépcsőn. Utóbbi nemcsak környezetünkre, hanem az egészségünkre is jobb hatással van.

A fűtés hatékonyságát a hőszigetelésen, a fűtési rendszeren kívül az ember igényei és szokásai is alakítják, így elkerülhető a pazarlás: például időjáráshoz igazodó hőmérséklet szabályozás, illetve ruhaválasztás, éjszakai, hétvégi hőmérsékletcsökkentés, a fűtőtest szabaddá tétele, a megfelelő és hatékony szellőztetés is segíthetnek. Egy átlagos iroda energiaigényének a 40%-a megy el fűtésre, hűtésre és légkondicionálásra.

A Föld felszínének 75%-át borítja víz. Ennek a víztömegnek csak alig 3%-a édesvíz. A teljes édesvízkincs alig 1%-a használható fel emberi fogyasztásra. Egy 7. osztályos kémia tankönyv így magyarázza: „Ha a Föld teljes vízkészlete 100 liter lenne, akkor ebből az édesvíz 2,7 liter, amelyből 2 liter jég formájában volna jelen, és a valóságosan rendelkezésre álló vízmennyiség 25 cseppnek felelne meg.”⁵ Ez az aránysor már önmagában is elgondolkodtató. A felesleges

---

⁵ A víz a környezetünkben. https://www.mozaweb.hu/Lecke-KEM-Kemia_7-A_viz_a_kornyezetunkben-98588 (2017. szeptember 17.)

pazarlás elkerülése érdekében rendszeresen ellenőrizzük a tartályt és a csapokat, nincs-e vízszivárgás. Sok kicsi sokra megy!⁶

Ha csak a könyvtári terekbe az olvasók által behozott és otthelyezett ásványvizes flakonokra gondolunk, amelyek összenyomás nélkül hatalmas mennyiségben terhelik a kommunális hulladékot, máris átérezhetjük a hulladékgazdálkodás, a hulladékszelekció gyakorlatának szükségességét.

A szelektív hulladékgyűjtés bevezetésével a Dél-dunántúli Regionális Könyvtár és Tudásközpont éves szemétszállítási díja nettó 2,5 millió forint helyett 1,8 millióra változott. Ez mintegy 28%-os megtakarítást jelent az intézmény számára.

Zöld beszerzés – zöld munkahely

Amit még minden szervezet megtehet a környezettudatosság jegyében, az a zöld beszerzés támogatása. Új irodagépek, elektronikai termékek vásárlásakor válasszuk az energiatakarékos („A” kategóriás) változatot. Részesítsük előnyben a természetes anyagból készült, tartós és kevés hulladékot termelő írószereket és egyéb irodai kellékeket, kiegészítőket, például fa irattartó papucsot, fa vonalzót, műanyag bevonat nélküli, fém gémkapcsot, fonott papírkosarat stb. Az irodaszerek tartalmazzanak minél kevesebb vegyi anyagot (például festetlen, lakkozatlan ceruza, vízbázisú hibajavító, klórozatlan fénymásolópapír, fekete-fehér kiadvány stb.). Eldobható golyóstollak helyett vegyünk tartósabb fém vagy fa golyóstollat cserélhető betéttel.⁷ Az irodai beszerzés, géppark és tisztítószeres terén kifizetődő lehet bolygónk számára a környezetbarát védjeggyel ellátott termékek választása. Sok természetes anyaggal vegyük körbe magunkat a műanyag helyett. Ijesztő belegondolni, hogy a műanyag lebomlási ideje 100–200 évtől 1000 évig is tarthat, miközben bizonyos alkotórészek miatt soha nem bomlik le teljesen, és a vegyi anyagok a talajban maradnak.

A tisztító- és takarítószerek választásakor is a természetes(ebb) alapanyagút, könnyebben lebomlót válasszuk, kerüljük el a hajtógázzal működő vegyszereket és illatosítókat. Összességében a fákat menti az a megoldás is, ha a könnyen pazarolható papírtörlőt a rég bevált, mosható törölköző helyettesíti a személyzeti mosdókban.

Egyre inkább megfogalmazódik, növekszik a környezettudatos munkahelyek kialakítása iránti igény. Az irodák az életünkben hatalmas szerepet töltenek be, hiszen időnk nagy részét az adott munkakörnyezetben töltjük. A munkahelyeken lévő növények nemcsak jól néznek ki, hanem növelik a produktivitást is. A zöld iroda elégedettebbé teszi a munkatársakat, akik ennek következtében jobb teljesítményt nyújtanak, mint egy növények nélküli munkahelyen. Víz-

⁶ Hétköznapi kalauz. Szerk. Varga Éva. Budapest, Föld Napja Alapítvány. [2010]. 405 p.

⁷ Zöld beszerzés. <http://www.humusz.hu/megelozes/zold-beszerzes> (2016. november 6.)

gálatok során a tesztszemélyek a zöld irodában jobban érezték magukat, saját bevallásuk szerint jobban tudtak koncentrálni, és ezen kívül a jobb levegőből is profitáltak. Ezáltal az irodában elhelyezett növények a dolgozók egészségéhez jelentősen hozzájárultak.⁸

Összefoglalás

Mint talán ezekből a kiegészítő információkból, tanácsokból is kiténik, minden mindennel összefügg. Felelősek vagyunk a Földünkért, és ha globálisan, környezettudatosan gondolkodunk és cselekszünk, félő, hogy visszafordítani már akkor sem tudjuk az emberi beavatkozás kártételeit, de e minden átgondolt lépésünk segítheti konzerválni a jelenlegi állapotokat. Nagyon fontos szerepe van a hiteles, példaértékű magatartásnak, a felvilágosításnak és a zöld szemlélet terjesztésének. Legyen a szlogenünk: *Változz, változtass!*

Sosem késő befogadni valamilyen látszólag szokatlant, egymástól ellesni praktikákat, megtanulni és alkalmazni számunkra új dolgokat! A könyvtárak lényege az értékörzés, az információtovábbítás, egyfajta oktató-felvilágosító szerep, amibe a helyes ökológiai viselkedés is bele kell férjen.

Sok könyvtár könyvcseraakciókat hirdet, amivel jelentősen hozzájárul a fenntartható fejlődéshez, amennyiben az újrahasználattal megnöveli egy-egy könyv élettartamát és szerepét.

Bármely szervezet számára elérhető és megvalósítható az energiatakarékosság, a hulladéksökkentés, a papír sokrétű újrahasználata és szelektálása, a zöld beszerzés, a tárgyak javíttatása, a meglévő szemléletünk további szempontokkal és ismeretekkel való bővítése és a fenntarthatóság támogatása. Ha a bolygónk megmaradása érdekében az otthonunkban figyelmesebbek vagyunk, alkalmazzuk törekvéseinket munkahelyünkön is, álljunk elő ott is jó példával. Ha a munkahelyünkön tanulunk valami újat, vigyük haza a praktikákat, és vezessük be bátran: az élet minden területe kínál erre alkalmat, csak járjunk nyitott szemmel!

Mindenki szíves figyelmébe ajánlom az általunk is kipróbált Európai Hulladéksökkentési Hét lehetőségeit. Érdeemes a honlapon tájékozódni, ahol sok praktikus információt is találhatunk.⁹

A könyvtári hálózatunk zöld színnel való találkozása mindössze két évre tekint vissza. Ez múltnak még igen csekély, de álljon itt példaként, hogy a jó szándék és a tettvágy minden létező és régtől működő könyvtárat valamennyire zölddé tehet, csak ismerni kell a palettát.

---

⁸ A zöld iroda produktívabbá tesz. <http://eletmod50.com/a-zold-iroda-produktivabba-tesz> (2016. október 20.)

⁹ Európai Hulladéksökkentési Hét. <http://szelektalok.hu/hulladecsokkentesiset> (2017. január 13.)

Rezümé

Írásom címe „Színt vallunk”, amely arra hivatott, hogy bemutassa munkahelyem, a Pécsi Tudományegyetem könyvtári hálózatának a környezetvédelmet, a fenntartható fejlődést támogató törekvéseit. Egy könyvtár működésében három kiemelt területre fókuszálhatunk: a szelektív hulladékgyűjtésre, a papírhasználat mérséklésére és az energiahasználat csökkentésére; tanulmányomban e témákat járom körül. 2015 októberében munkahelyemen Zöld könyvtár munkacsoport alakult, hogy a meglévő adottságok és infrastruktúra mentén elterjessze a zöld szemléletet, támogatásra bírja az ott dolgozókat. Rendszerezem tapasztalataimat a munkacsoport bemutatásakor, illetve néhány példával megvilágítom eddigi akcióinkat. Folyamatos kihívás számunkra a környezetvédelem fontosságának tudatosítása játékok, bolhapiacok, kirándulások, programok szervezésével, csoportunk tevékenységének folyamatos írásos megjelenítésével.

We come green: green perspective in the library network of the University of Pécs

The title of my lecture is intended to present the ambition of the library network of the University of Pécs to support the environment and sustainable development. In a library's operations, we can focus on three priority areas: selective waste collection, paper consumption reduction, and the reduction of energy use – these are also my main topics.

In October 2015, the Green Library Working Group was set up to spread the green perspective with the given capabilities and infrastructure, and to mobilize the library's staff and get their support. I systematize my experiences during the presentation of the Working Group, and with some photos I try to reflect to the actions we have taken, and what results we have achieved to change the approach and practices of our colleagues. It is a continuous challenge for us to raise awareness of the importance of environmental protection with the help of organizing games, flea markets, excursions, programs, and with written content published by our group.

NAGYNÉ SIMON CSILLA

könyvtáros

Pécsi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont